

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 201200558
Saksbehandler: ANCVI
Vår ref.: 12/1279
Dato: 13.04.2012

Høringsvar på forslag til forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanningen

Helsedirektoratet er positiv til at utdanningen gjennomgås, og mener Kunnskapsdepartementet har presentert et godt utkast til ny rammeplan. Helsedirektoratet har merket seg at man satses på en overordnet forskrift med rammeplan og utdyping i nasjonale retningslinjer.

I utkastet til forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanningen er det oppført mange viktige momenter og prinsipper, som integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert utdanning med høy faglig kvalitet, kontinuerlig profesjonell utvikling, kritisk refleksjon og profesjonsforståelse, aktuelt og fremtidsrettet perspektiv på yrket og barnehagens rolle, forståelse av menneskeverd og demokrati, barns medvirkning, mangfold, barnehagens tilbud som grunnlag for allsidig utvikling mv.

Helsedirektoratet går ut fra at en integrert barnehagelærerutdanning, jf. utkastet § 1 tredje ledd, betyr at ulike fag skal ses i sammenheng, slik at for eksempel fysisk aktivitet ikke bare blir et aspekt for seg i den praktiske hverdag, men også naturlig inkluderes i andre forbindelser, som utvikling, lek og læring, kreativitet og naturkunnskap. Slik integrering synes pedagogisk viktig.

Under er Helsedirektoratets kommentarer og innspill til forskriftens struktur og innhold. Direktoratet understreker viktigheten av å:

- rydde i forskriftens struktur
- integrere bestemmelsene i Lov om folkehelsearbeid som juridisk utgangspunkt for barnehagelærernes daglige arbeid, samt
- understreke betydningen av barnehagelærernes kunnskap og ferdigheter knyttet til å vurdere, avdekke og samarbeide med andre kommunale tjenester ved omsorgssvikt og andre avvik i barnets generelle velferd og utvikling.

Direktoratet har ingen kommentarer til forslaget om nytt navn for utdanningen.

Kommentarer og innspill til forskriftens struktur

Forskriftens § 1 angir dens formål, virkeområde og visse overordnede bestemmelser om utdanningens innhold. Dermed blir dette en svært omfattende og sammensatt paragraf. Hensynene til klarhet og brukervennlighet, jf. rettssikkerhet og effektivitet, kan tilsi at det er behov en oppdeling av paragrafen.

Paragrafen inneholder krav om at utdanningen skal forholde seg til barnehageloven og forskriften om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (se utkastet § 1 tredje ledd annen setning), og spesifiserer ulike kompetanseområder som utdanningen skal gi kandidatene ferdigheter i (§ 1 femte ledd annen setning). Når konkrete krav til utdanningens innhold plasseres spredt blant bestemmelser om forskriftens samlede formål, slik som her, kan det oppstå uklarheter. Kunnskapsdepartementet bør i forskriften skille tilstrekkelig mellom det detaljerte og det overordnede, altså mellom en regel og formålet med regelen.

Helsedirektoratet • Divisjon primærhelsetjenester

Avd. utdanning og personell

Anette Iversen Cvijanovic, tlf.: 24 16 31 85

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Kommentarer og innspill til forskriftens innhold

Forslag til tilføyelse i § 1 tredje ledd siste setning, jf. understrekning: "Utdanningen skal forholde seg til barnehageloven, forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver samt annet relevant regelverk." Om bestemmelsens plassering se over.

Nasjonale retningslinjer kan kort omtale den nye folkehelseloven (lov 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid) foruten forskrift 01.12.1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

Formålet med folkehelseloven "er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid", jf. folkehelseloven § 1.

Folkehelseloven gjelder for kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter. Lovens kapittel 3 om miljørettet helsevern gjelder dessuten for privat og offentlig virksomhet og eiendom når forhold ved disse direkte eller indirekte kan ha – positiv eller negativ - innvirkning på helsen. Dette følger av folkehelselovens § 2. Barnehagedrift er en virksomhet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på barnas helse. Det samme gjelder eiendommen der barnehagen drives.

Om kommunens plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer vises til lovens § 7. Dens siste setning lyder slik: "Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom." Kommunale barnehager bør her være en sentral aktør, gitt at mange barn tilbringer mye tid der. Informasjon og veiledning kan gis via foreldre/ foresatte eller direkte til barna, tilpasset deres utviklingsnivå, om for eksempel skadeforebygging, smittevern, sosiale miljøfaktorer, mobbing, internt støynivå, lek og fysisk aktivitet, kosthold, hvile mv. Se også barnehageloven § 2 sjette ledd: "Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller." Denne bestemmelsen gjelder også for private barnehager.

Videre vises det til sistnevnte forskrift § 5 annet ledd om informasjonsplikt, hjemlet i folkehelseloven: "Leder av virksomheten skal, med de begrensninger som følger av taushetsplikten, sørge for at det uoppfordret gis relevant informasjon til foresatte og/eller elever om forhold ved virksomheten som kan ha negativ innvirkning på helsen." (Forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. får anvendelse på både privat og offentlig barnehagedrift.)

Forslag til tilføyelse i § 1 fjerde ledd, jf. understrekning: "Forskriften skal sikre at utdanningen gir solid faglig, didaktisk og sosial kompetanse samt evne til yrkesetisk refleksjon i pedagogisk arbeid med barn i barnehagen. Utdanningen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller."

Forslag til tilføyelse i § 1 femte ledd, jf. understrekning: "Forskriften skal sørge for at utdanningen gir kvalifikasjoner for å ivareta barnas behov for omsorg, medvirkning, bevegelsesglede, lek og motoriske utvikling, riktig kosthold, læring og danning (..)."

I **forskriftens bestemmelse i § 2** om Læringsutbytte bør også de deler av formålsparagrafen som har sammenheng med den generelle folkehelselovgivningen reflekteres. I utkastet til § 2 stilles krav om at utdanningene gir kandidatene kunnskap om den norske barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter. Lovgrunnlag kan og bør i denne sammenheng forstås vidt, slik at det også omfatter nødvendig kunnskap om generell folkehelselovgivning. Implementering av ny folkehelselov forutsetter at den gjøres kjent for personell som vil ha viktige funksjoner i folkehelsesammenheng.

Departementet nevner at det vil utformes "merknader til forskriften som vil tydeliggjøre viktige perspektiver". Læringsutbytte knyttet til motorisk utvikling og motoriske ferdigheter fremgår i liten grad, og bør nevnes i merknad. Det oppfordres at dette styrkes under de tre delene *Kunnskaper, Ferdigheter*

og *Generell kompetanse* som kandidaten forventes å lære. Sammenhengen med læring vil være sentral.

Forslag til tilføyelse av kulepunkt i § 2 under *Kunnskaper*: "Har kunnskap om hvordan avdekke omsorgssvikt og kjennskap til melderutiner når slik bekymring oppstår"

Forslag til tilføyelse av kulepunkt i § 2 under *Ferdigheter* : "Kan ta initiativ til og opprettholde konstruktivt samarbeid med kommunens øvrige tjenester, særlig barnevern, PPT, miljørettet helsevern, tjenester knyttet til psykisk helse- og rusbehandling, helsestasjon, skole og fastlege, når mistanke om eller kjennskap til omsorgssvikt andre alvorlige hindre for barnets utvikling oppstår".

De to sistnevnte forslagene gjenspeiler de prinsipper som ligger til grunn for *St. mld. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen: rett behandling på rett sted til rett tid, Lov om folkehelsearbeid (2011-06-04 nr 29)* og *St.mld. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd: samspill i praksis*.

Forslag til tilføyelse av kulepunkt i § 2 under *Ferdigheter* : "Kan involvere og samarbeide med foreldre/foresatte om barns fysiske og psykiske helse og utvikling både generelt og i de tilfeller der det etter faglig vurdering oppleves at enkeltbarn har særskilte behov."

Forslag til tilføyelse i § 3 tredje ledd, jf. understrekning: "Barnehagelærerutdanningen skal bygge på (...) pedagogikk, utviklingspsykologi, (...)."

Vennlig hilsen

Bente Skulstad Austrått e.f.
avdelingsdirektør

Anette Iversen Cvijanovic
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk